klotas kabutis bei vyro kape 73 aptikti: zoomorfinė segė, diržas su ažūrinėmis plokštelėmis ir 4 šaukštiniais kabučiais, 60 cm ilgio įmovinis ietigalis su retos formos plunksna, kovos peilis, kurio makštys papuoštos 4 zoomorfiniais kabučiais, pasaitėliai – retomis dekoruotomis plokštelėmis, o apskriti skirstikliai – mėlyno stiklo akutėmis. Radiniai preliminariai datuojami VII a.

Iš viso 2000 m. Lazdininkų kapinyne ištirtas 183 m² plotas, kuriame rasta 11 II a. pabaigos – III a. ir 4 VII a. griautiniai kapai, o ankstyvajame kultūriniame sluoksnyje aptiktos geležies lydymo rūdnelės liekanos.

LAZDININKAI (KALNALAUKIS) CEMETERY

The Kretinga Museum investigated the Lazdininkai cemetery (Kretinga district) in 2000. The area of 183 m² has been investigated. The primary burials dated to the 2nd–3rd centuries and 4 ones dated to the 8th century were found. They contained many finds dated by that period. Among them there were a lot of coins from the Roman Empire, birch-bark boxes, ornaments, riding horse's nose with riding bit. In the territory of the cemetery the culture layer earlier than the cemetery was found, it contained the remains of the iron melting furnace, pole sites of the buildings, hearths and pits.

KALNIŠKIŲ KAPINYNAS

Vytautas KAZAKEVIČIUS

Kalniškių (Raseinių r., Ariogalos sen.) kapinynas įrengtas dešiniajame Dubysos krante ant antros terasos. Tai Dubysos slėnio kyšulys, nutįsęs R–V kryptimi, platėjantis ir aukštėjantis į vakarus. Kapai yra vakarinėje šio kyšulio dalyje. Iš R, P ir Š kapinyną nuo gretimų laukų skiria nedideli iš šaltinių ištekantys bevardžiai upeliai giliais slėniais. Vakaruose kapinynas ribojasi su didele plokščia kalva. Apie 300 m į Š nuo kapinyno, kitame kyšulyje, yra Bažavalės „Barsukalnio" piliakalnis.

2000 metai – tai 13-tas sezonas kapinyne (žr.: *ATL 1984 ir 1985 metais,* V., 1986, p. 52–53; *ATL 1988 ir 1989 metais,* V., 1990, p. 83; *ATL 1990 ir 1991 metais,* V., 1992, t. 1, p. 99–103; *ATL 1992 ir 1993 metais,* V., 1994, p. 154–158; *ATL 1994 ir 1995 metais,* V., 1996, p. 111–115; *ATL 1996 ir 1997 metais,* V., 1998, p. 198–201; *ATL 1998 ir 1999 metais,* V., 2000, p. 247–261). Šiuo metu kapinyno teritorijoje ištirtas daugiau kaip 2600 m² plotas, rasta 240 griautinių V–VI a. (keli iš jų gali būti III–IV a. ir 2 vėlyvojo neolito kapai) bei 16 degintinių V–VI a. kapų (vienas iš jų datuotinas XI–XII a.).

Paskutiniajame tyrimų sezone Kalniškių kapinyno R dalyje ištirtas dar 138 m² plotas, aptikti 7 griautiniai V a. kapai ir 1 degintinis kapas be įkapių, greičiausiai datuotinas I tūkst. viduriu – antrąja puse ir 1 vėlyvojo neolito (?) kapas.

Mirusieji laidoti nuo 90x80 iki 240x105 cm dydžio ir iki 130 cm gylio stačiakampėse suapvalintais kampais, beveik taisyklingo kvadrato formos duobėse. Tik dviejuose kapuose surastos akmenų

konstrukcijos iš trijų (kapas 239) ir šešių (k. 237) akmenų. 6 kapuose laidojami mirusieji buvo paguldyti lentiniuose stačiakampiuose karstuose. Jie buvo stačiakampiai ir trapecijos formos, nuo 130x50 iki 190x54 cm dydžio. Laidojimo kryptis – ŠR, PR ir ŠV. Kapas 237 buvo orientuotas R kryptimi. Mirusiųjų griaučiai visiškai sunykę. Vienintelis degintinis kapas XVI a. apardytas. Kapo aplinkoje buvę 3 akmenys neleido kapui visiškai suirti. Labai nedaug degintinių kaulų buvo pasklidę 120x80 cm dydžio plote. Įkapių neaptikta.

Kapas 234 gali būti akmens amžiaus. Jo duobė beveik kvadratinė, 90x80 cm dydžio ir 110 cm gylio. Duobės PV dalyje pastebėti dantų pėdsakai ir maža keramikos šukelė. Tokio dydžio duobėje mirusysis turėjo būti palaidotas suriestoje padėtyje.

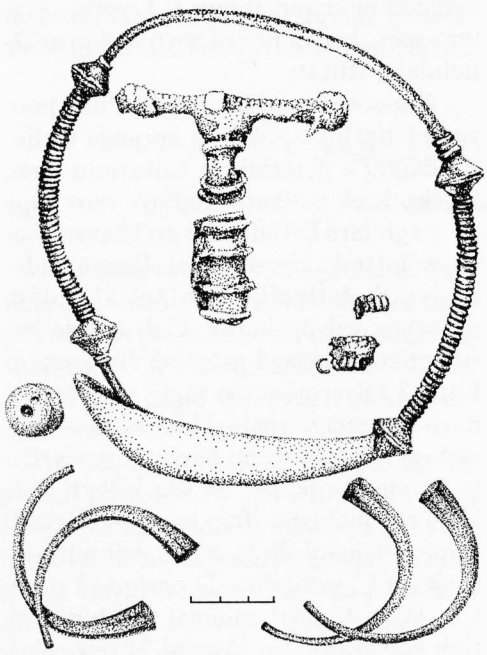

21 pav. Radiniai iš Kalniškių kapinyno kapo 236. *I. Burinskaitės pieš.*
Fig. 21. Finds from the burial 236 of the Kalniškiai cemetery.

Mirusiųjų įkapės tradicinės. Moterys dėvėjo gintarinių karolių apvaras (k. 233), vyrai – pavienius karolius (k. 236), abiejų lyčių atstovai – sidabrines antkakles su kilpele ir kabliuku galuose (k. 235), ir šaukštinę (k. 236). Drabužiai krūtinės srityje būdavo susegami sidabrinėmis ir žalvarinėmis lankinėmis žieduotosiomis (kapai 235, 236), trikampe kojele (k. 235), ir lenktine kojele (kapai 235, 239), segėmis, geležiniais lazdeliniais smeigtukais (kapai 233, 238), kurių retsykiais būna po 2 (k. 237). Rankas puošė žalvarinėmis storagalėmis (k. 237, 239), juostinėmis (k. 238), įvijinėmis (?) (k. 233) apyrankėmis. Iš darbo įrankių rasti tik geležiniai peiliai (kapai 239, 240) ir yla (k. 238). Kape 239 aptiktas vienintelis ginklas – ietigalis, įdėtas drauge su odiniu diržu su žalvarine sagtimi.

Įdomi laidosenos detalė pastebėta kape 236. Jame buvo sidabrinė šaukštinė antkaklė, gintaro karolis, žalvarinė lankinė žieduotoji segė. Šie dirbiniai aptikti įprastose vietose. Tačiau dvi sidabrinės storagalės apyrankės buvo ne ant rankų, o perlaužtos ir padėtos šalia dešiniojo peties, jų dalis sukryžiuojant (21 pav.).

Kalniškių kapinyno tyrinėjimai dar nebaigti. Jis tęsiasi R–PR kryptimi ir patenka į privačią valdą.

KALNIŠKIAI CEMETERY

During the season 2000 in Kalniškiai cemetery (Raseiniai district.) LIH excavated the area of 138 m^2. In total 9 burials were unearthed. 8 of them can be dated to the 5th century A.D., one – from the period of Late Neolithic.